

श्री.जयदिप डाकरे सर

श्री.प्रविण डाकरे सर

Subscribe

इयत्ता - सहावी (18 डिसेंबर) विषय - मराठी

Subscribe

१६

सफर मेट्रोची

संपले की पुन्हा मेट्रोच्या तिकीट विंडोवर जाऊन त्यात पैसे भरावे लागतात. मेट्रोने प्रवास करतेवेळी हे टोकन किंवा प्रीपेड कार्ड असावेच लागते. हे टोकन टाकल्यावर किंवा प्रीपेड कार्ड मशीनवर ठेवल्यानंतरच

मेट्रोचे दरवाजे उघडतात आणि मगच प्लॅटफॉर्मवर जाता येते. म्हणजे कुणी विना तिकीट प्रवास करूच शकत नाही. थोडक्यात आधुनिक सोईनी परिपूर्ण अशी ही मेट्रो आहे.

मेट्रोच्या या सोईमुळे अनेक प्रवासी सुखी झाले आहेत. प्रवासाचा वेळ तर वाचतोच, शिवाय प्रवास आनंददायी आणि सुखकारक होतो, असे रुपाली आवर्जून सांगते. मेट्रो आपल्यासाठी अभिमानाची गोष्ट ठरली आहे, हेही ती तेवढ्याच अभिमानाने सांगते.

स्वाध्याय

प्र. १. तीन-चार वाक्यांत उत्तरे लिहा.

- (अ) मेट्रो पायलट होण्यासाठी कोणकोणत्या टप्प्यांतून जावे लागते ?
- (आ) पहिल्यांदा मेट्रो चालवताना रुपालीची मनस्थिती कशी झाली होती ?
- (इ) मेट्रोच्या उद्घाटनाचा दिवस रुपालीसाठी अविस्मरणीय का होता ?

प्र. २. मेट्रोबाबतीत पुढील मुद्द्यांवर थोडक्यात माहिती लिहा.

(अ) केबिन	(ई) जिने	(ए) इंजिन
(आ) कॅमेरे	(उ) दरवाजे	(ऐ) तिकीट
(इ) मेट्रोचा प्रवास	(ऊ) प्रवासी संख्या	

प्र. ३. खालील आकृती पूर्ण करा.

प्र. ४. मेट्रो तुमच्याशी बोलते आहे अशी कल्पना करा. मेट्रो तिची कहाणी काय सांगेल ते लिहा.

प्र. ५. तुम्हांला मोठे झाल्यावर कोणते वाहन चालवायला आवडेल? का ते सांगा.

प्र. ६. तुमच्या परिसरातील शिक्षाचालक, एस.टी. चालक यांच्याशी संवाद साधण्यासाठी दहा प्रश्न तयार करा.

टेस्ट सोडवा-

ऑनलाईन टेस्ट

जाणून घेऊया.

11

गुणोत्तर - प्रमाण

एकमान पद्धत

विजयाला वाढदिवसाच्या दिवशी सात मैत्रिणींना पेन द्यायचे होते. पेन खरेदी करण्यासाठी ती दुकानात गेली. दुकानदाराने तिला डझनाचा भाव सांगितला.

एक डझन पेनांची
किंमत 84 रुपये.

- विजयाला तुम्ही 7 पेनांची किंमत काढायला मदत करू शकाल का ?
- एका पेनाची किंमत माहीत झाली, तर 7 पेनांची समजेल ना ?

समजून घ्या.

Std - Sixth Sub - Maths (Semi)

Let's learn.

11

Ratio - Proportion

The Unitary Method

Vijaya wanted to gift pens to seven of her friends on her birthday. When she went to a shop to buy them, the shopkeeper told her the rate for a dozen pens.

A dozen pens
cost rupees 84.

- Can you help Vijaya to find the cost of 7 pens ?
- If you find the cost of one pen, you can also find the cost of 7, right ?

read and understand.

8. Write a letter to your friend / cousin using the following format.

Revision

Date
Place

My Dear

Hi/Hello. Thanks for your letter./
I received your letter. It was nice to know
that..... /
I was sorry to hear that Please tell
me about

I am/We are planning to
I am/We are also going to

You know my friend / friends ..(names).....
He / She is / They are going to

When you come here, we will

How are ? Give my regards to
..... and love to

Yours, / Yours lovingly,

.....

सराव

मौर्यकालीन लोकजीवन : मौर्य काळात शेतीच्या उत्पादनाला खूप महत्त्व होते. शेतीबरोबरच व्यापार आणि इतर उद्योगही भरभराटीला आले होते. हस्तिदंतावरील कोरीव काम, कापड विणणे आणि रंगवणे, धातूकाम यांसारखे अनेक व्यवसाय होते. चकाकी असलेली काळ्या रंगाची मातीची भांडी घडवली जात. नौकाबांधणी हाही एक मोठ्या प्रमाणावरील उद्योग होता. धातुकामामध्ये इतर धातूंबरोबर लोखंडाच्या वस्तू बनवण्याचे तंत्रज्ञान विकसित झाले होते.

नगरांमध्ये आणि ग्रामांमध्ये उत्सव, समारंभ साजरे होत. त्यांमध्ये लोकांच्या मनोरंजनासाठी नृत्य गायनाचे कार्यक्रम होत. कुस्तीचे खेळ, रथांच्या शर्यती लोकप्रिय होत्या. सोंगट्यांचा खेळ आणि बुद्धिबळ यांसारखे खेळ आवडीने खेळले जात. बुद्धिबळाला 'अष्टपद' असे नाव होते.

ऑनलाईन टेस्ट

टेस्ट सोडवा.

६. महासागरांचे महत्त्व

स्वाध्याय

(अ) गटात न बसणारा घटक ओळखा. (नकाशा संग्रहाचा वापर करावा.)

- (१) शंख, मासे, खेकडा, जहाज
- (२) अरबी समुद्र, भूमध्य समुद्र, मृत समुद्र, कॅस्पियन समुद्र
- (३) श्रीलंका, भारत, नॉर्वे, पेरू
- (४) दक्षिण महासागर, हिंदी महासागर, पॅसिफिक महासागर, बंगालचा उपसागर
- (५) नैसर्गिक वायू, मीठ, सोने, मँगनीज.

(ब) प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- (१) महासागरातून मानव कोणकोणत्या गोष्टी मिळवतो ?
- (२) जलमार्गाने वाहतूक करणे किफायतशीर का ठरते ?

(३) समुद्रसान्निध्य असलेला प्रदेश व खंडांतर्गत प्रदेश यांच्या हवामानात कोणता फरक असतो व का ?

(४) पॅसिफिक महासागराचा किनारा कोणकोणत्या खंडांलगत आहे ?

उपक्रम : जगाच्या नकाशा आराखड्यामध्ये विविध महासागरांचा भाग वेगवेगळी रंगसंगती वापरून रंगवा व सूची तयार करा.

(मुखपृष्ठाच्या आतील वाजूस उपक्रमाचे नमुना चित्र 'ब' दिले आहे ते पहा.)

प्रकल्प

गटकार्य : पाच गट तयार करावे. प्रत्येक गटाने एका महासागरासंबंधी माहिती व चित्राकृती जमवावी. या माहितीच्या आधारे भिंतीवर लावण्यासाठी तक्ता तयार करावा व त्याचे सादरीकरण करावे.

संदर्भासाठी संकेतस्थळे

- <http://en.wikipedia.org>
- <http://www.kidsgrog.com>
- <http://ocanservice.noaa.gov>
- <http://earthguid.ucsd.edu>

वरील चित्रातील समस्या कोणती ते सांगा. अशा प्रकारच्या समस्यांवर तुम्ही कोणते उपाय सुचवाल ?

वाचा व समजून घ्या.

एकत्रित बले : एखादी क्रिया घडत असताना विविध प्रकारची बले वस्तूवर कार्य करतात व ती क्रिया पूर्ण होते. रोलर कोस्टर किंवा समुद्रकिनार्यावर सेलबोर्डच्या कसरती तुम्ही पाहिल्या असतील. त्यांमध्ये विविध प्रकारची बले एकत्र आलेली असतात. त्याविषयी अधिक माहिती घेण्यासाठी इंटरनेटवर गुगल सर्चमध्ये Trickscience असे टाईप करा आणि माहिती मिळवा.

आपण काय शिकलो?

- दैनंदिन जीवनामध्ये विविध क्रिया पार पाडण्यासाठी बलाची आवश्यकता असते. वस्तू गतिमान करण्यासाठी किंवा दिशा बदलण्यासाठी तसेच वस्तूचा आकार बदलण्यासाठी बलाची आवश्यकता असते.
- बलाचे स्नायू बल, यांत्रिक बल, गुरुत्वीय बल, चुंबकीय बल, घर्षण बल आणि स्थितिक विद्युत बल असे विविध प्रकार आहेत.

थोडी गंमत!

सराव

प्लॅस्टिकच्या रंगीत कागदांचे मासे तयार करा. माशांच्या एका बाजूला टाचणी लावा. परातीत किंवा खोल भांड्यात पाणी घ्या. त्यात मासे सोडा. मासे पाण्यावर तरंगतील. एक चुंबक घ्या आणि पाण्यावरून फिरवा.

अशी विविध खेळणी करता येतील का? कशामुळे?

१. रिकाम्या जागी योग्य शब्द निवडून लिहा.

अ. वस्तूची बदलण्यासाठी लावावे लागते.

(बल, गतिमान, दिशा)

आ. हत्ती लाकडाचा ओंडका जमिनीवरून ओढून नेताना त्या ओंडक्यावर, व ही बले लावलेली असतात.

(स्नायू बल, यांत्रिक बल, गुरुत्वीय बल, घर्षण बल)

इ. एका मोठ्या टेबलावर एक चेंडू वेगाने धरंगळत सोडला. त्याची बदलायची असेल, तर त्यावर लावावे लागेल.

(बल, गती, गुरुत्वाकर्षण)

उ. घर्षण बल हे नेहमीच गतीच्या कार्य करते. (दिशेने, विरोधात)

२. शोधा पाहू, माझा सोबती कोण ?

'अ' गट

'ब' गट

१. बैलाने गाडी ओढणे. अ. चुंबकीय बल

२. क्रेनने जड लोखंडी आ. स्थितिक विद्युत बल वस्तू उचलणे.

३. ताणकाट्याने इ. स्नायू बल वजन करणे.

४. सायकलला ई. गुरुत्वीय बल ब्रेक लावणे.

५. घासलेल्या प्लॅस्टिक उ. घर्षण बल पट्टीने कागदाचे कपटे उचलणे.

वाचा व सोडवा.

Combined forces : While an action is taking place, various types of forces act on the object in question. You might have seen a roller coaster or the juggling of a sail board on the seashore. A variety of forces act together in these cases. To obtain more information about these, type the words ‘Trick Science’ in Google search on the Internet.

A little fun !

Cut out fish shapes from coloured plastic sheets. Fix a pin on one side of the fishes. Take water in a big deep plate. Release the fishes in it. They will float on the water. Take a magnet and move it around over the water.

Can you make other games like this? What makes such games possible?

What we have learnt–

- Force is required to bring about any action. Force is necessary for making an object move, to change the direction of motion and also to change the shape of an object.
- There are various types of forces such as muscular force, mechanical force, gravitational force, magnetic force, frictional force and electrostatic force.

1. Choose the term to fill in the blanks.

- has to be applied to change the of a object.
(moving, direction, force)
- When an elephant drags a wooden log over the land, the forces that are applied on the log are , and
(muscular force, mechanical force, gravitational force, frictional force)
- A ball was set rolling on a large table. If its is to be changed, a will have to be applied on it.
(force, motion, gravitation)
- The force of friction always acts the motion.
(along, against)

2. Match the following :

Group ‘A’

- An ox pulling a cart
- Lifting a heavy iron object with a crane
- Weighing with a spring balance
- Applying brakes to a bicycle
- Picking up pieces of paper with a plastic scale

Group ‘B’

- Magnetic force
- Electrostatic force
- Muscular force
- Gravitational force
- Frictional force

3. One or more forces are acting in the following examples. Name them.

- An object falling from a tall building
- An aeroplane flying in sky

Read and Understand.

जरा सोचो लिखो

यदि तुम्हें अलादीन का चिराग मिल जाए तो...

प्रीति ने देखा-बाजू में एक बोर्ड रखा था, जिस पर लिखा था-

“आइए, आइए, हमें गलत साबित करके, हजार रूपए ले जाइए।” प्रीति ने सोचा यह कौन-सा बड़ा काम है चलो, आज आजमाते हैं। प्रीति अपने मित्रों के साथ अंदर गई तो देखती क्या है, कुछ कठपुतलियाँ रंग-बिरंगे पहनावे पहनकर आँखें मटकाती हुई इधर से उधर आ जा रही थीं। लोगों का स्वागत करती हुई सूत्रधार के वाक्य को दोहरा रही थीं। आवाज तो विद्यार्थियों की है पर लगता है कि कठपुतलियाँ बोल रही हैं।

तभी एक कठपुतली हाथ में एक नारियल लेकर आई और कहने लगी - “बहनो और भाइयो तथा साथ में आई भाभियो, नमस्कार, प्रणाम, वेलकम ! किसी भी नए कार्य का प्रारंभ नारियल फोड़कर किया जाता है। आइए, हम भी अपने कार्यक्रम का प्रारंभ नारियल फोड़कर करते हैं” उसने जोर से नारियल को जमीन पर पटका। अरे ! ये क्या नारियल में से फूल ! आश्चर्य चकित होकर कठपुतली बोली-“देखो, देखो अंधविश्वास, नारियल से फूल निकले।” इसपर सूत्रधार बोला-“देखो मित्रो, यह है हाथ की सफाई। सूत्रधार ने बताया कि नारियल में तीन छेद (आँखें) होते हैं, उनमें से किसी एक छेद को सलाई की सहायता से

खोलकर शाम को उसमें से मोगरे या चमेली की कलियाँ अंदर पहुँचाई जाती हैं। प्रयोग के समय तक वे खिलकर फूल बन जाती हैं जिसे लोग अंधश्रद्धा समझते हैं, ऐसे ही बाल आदि का प्रयोग कर लोगों को डराते हैं।” इतना कहते ही सभी कठपुतलियाँ कमर मटकाती हुई गाने लगीं-

“देखो, देखो सारे बहन-भाई
शकुन-अपशकुन की है लड़ाई
नारियल ने जो खूबी दिखाई,
देखो सभी के सामने आई।”

तभी एक काली बिल्ली इन कठपुतलियों के सामने से भागी और सारी कठपुतलियाँ ठिठककर खड़ी हो गईं। उनमें से एक मुँह पर हाथ रखकर बोली- “हाय, हाय ! लो, अब तो हो गया कार्यक्रम का बंटधार।” दूसरी कठपुतली बोली-“क्यों, क्या हुआ बहना।” पहली कठपुतली बोली-“अरे, देखा नहीं, काली बिल्ली ने रास्ता काटा।” तभी सूत्रधार ने प्रवेश कर बताया, “देखो, बिल्ली को वहाँ उसका प्रिय खाद्य चूहा दिखा। जिसे देख बिल्ली उसे पकड़ने को लपकी। उसने जान-बूझकर तुम्हारा रास्ता नहीं काटा है।” सूत्रधार के इतना कहते ही कठपुतलियाँ आकर गाने लगीं -

“देखो, देखो, सारे बहन-भाई
शकुन-अपशकुन की है लड़ाई
बिल्ली मौसी जब सामने आई,
भगदड़ सबने खूब मचाई।”

सारे दर्शक तालियाँ बजाने लगे। तभी एक कठपुतली आऽछीं, आऽछीं कर छींकते हुए आई। एक बार फिर नाचती हुई सारी कठपुतलियाँ डरकर रुक गईं। तभी दूसरी बोली-“अरे रे ! फिर अपशकुन हो गया। आज तो सचमुच ही हमारा कार्यक्रम नहीं होगा।

इयत्ता सहावी - मराठी

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

ऑनलाईन टेस्ट अपडेट होत आहेत.

14. आता उजाडेल	Click Here
15. बालसभा	Click Here
16. सफर मेट्रोची	Click Here
17. दुखणं बोटभर	लवकरच
18. बहुमोल जीवन	लवकरच

इयत्ता सहावी - इतिहास

महिना - नोव्हेंबर ते डिसेंबर

6. जनपदे आणि महाजनपदे	Click Here
7. मौर्यकालीन भारत	Click Here
8. मौर्य साम्राज्यानंतरची राज्ये	लवकरच

इतर विषय टेस्ट लवकरच अपडेट होतील.

